

Nieuwe toekomst

Orde van dienst Ledevaertkerk 14 maart februari 2021

Ledevaertkerk, 14 maart 2021

Ds. Sara Dondorp

In deze dienst werden Lisette van de Velde en Els Leguijt bevestigd tot ouderling en legde Lisette van de Velde belijdenis van haar geloof af.

Schriftlezing: Johannes 6: 1-15

Inleiding

Deze zondag heet in de liturgische traditie: Laetare. Weest blij! Weest verheugd! We zijn halverwege de veertigdagentijd, ook wel lijdenstijd of vastentijd. Halverwege breekt het licht van Pasen al een beetje door. Het licht van de opstanding schijnt dwars door het paars van de passie heen en wordt roze. De veertigdagentijd is weliswaar nog niet voorbij, toch zou je deze zondag een voorproefje van het feest kunnen noemen. De Schriftlezing die bij deze zondag hoort, heeft iets feestelijks. We lezen uit Johannes 6 hoe een grote menigte mensen met elkaar deelneemt aan de vreugde van het samenzijn.

Overdenking

Gemeente van Jezus Christus,

Het is vandaag in meerdere opzichten een verheugende zondag. Natuurlijk omdat vandaag twee mensen ja hebben gezegd tegen het dragen van verantwoordelijkheid voor onze gemeenschap. En één van jullie heeft vandaag ook ja gezegd tegen het geloof. Dat is verheugend, dat geeft ruimte en perspectief voor de toekomst! Ook is er reden tot vreugde omdat er weer gezongen mag worden. Op dit moment weliswaar nog maar door twee mensen tegelijk, maar het is een klein stapje in de goede richting. Een klein stapje dat toch ook heel groot voelt, want juist bij deze vreugdevolle zondag willen we graag zingen! Terwijl twee zangeressen hardop zingen, zingen wij in ons hart mee! En straks, met Pasen hopen we als gemeente weer bij elkaar te komen. In het begin nog in beperkte mate, tot dertig personen, maar ook dat is een stapje in de goede richting. Een hoopvol stapje. Als een pleisterplaats in onze lange woestijnreis, nu al een jaar lang onderweg naar een wereld waarin contacten niet meer gevaarlijk zijn. Onderweg naar een tijd dat we ook in levenden lijve geloofsgemeenschap met elkaar kunnen zijn. Wat verlangen we daar naar! Naar nieuw gemeenschapsleven!

Ook in de liturgische kalender is het vandaag een dag van vreugde. Dat sluit mooi aan bij al onze vreugdevolle gedachten. De naam van deze zondag is Laetare: Verheug je! Die naam is ontleend aan de profetie van Jesaja, hoofdstuk 66:10: "Laat allen die Jeruzalem liefhebben zich met haar verheugen en juichen om haar, laat allen die om haar treuren, nu samen met haar jubelen." Deze zondag zou je kunnen zien als een pauze, een pleisterplaats. Een soort rustplaats onderweg naar Jeruzalem, onderweg naar Pasen. In liturgische taal wordt deze zondag ook wel 'Klein Pasen' genoemd.

Jezus en zijn leerlingen zijn in dit verhaal juist ver van Jeruzalem. Helemaal aan de overkant van het Meer van Tiberias. Ver van Jeruzalem, maar juist dichtbij Pasen. Het staat er als een tussenzinnetje: Het was kort voor het Pesachfeest, het Pascha was nabij. Dat zinnetje staat er niet voor niets. Dit verhaal heeft iets in zich van een Paasverhaal. Pasen in het klein. Klein Pasen. Velen volgden Jezus, onder andere omdat ze genezing zochten. Dat is dus de uitgangssituatie van dit verhaal: Aan de oever van het meer is Jezus met zijn leerlingen én een grote menigte mensen.

Nu ik dat zeg, realiseer ik me hoe onze wereld veranderd is. Ruim een jaar geleden klonk dat heel feestelijk: een grote groep mensen aan de rand van het meer. En nu gaan er allemaal alarmbellen rinkelen: zoveel mensen kunnen onmogelijk voldoende afstand houden! zo'n bijeenkomst moet wel ontaarden in een besmettingshaard! Voor ons is zo'n grote gemeenschap een gevaar geworden. Dat grote groepen mensen heilzaam en vreedzaam kunnen zijn is voor ons niet meer vanzelfsprekend. En misschien was het wel nooit helemaal vanzelfsprekend. Grote groepen mensen kunnen immers ook grimmig zijn. Dat is wat we op Goede Vrijdag te horen krijgen. Dan is de menigte opgehitst door woede en haat. Maar hier is het een heilzame gemeenschap. Mensen die op zoek zijn naar genezing en het vinden ook. Sterker nog, we zouden misschien wel kunnen constateren dat al deze mensen aan de oever van het meer van Tiberias met elkaar avondmaal vieren, als voorafspiegeling van Pasen.

Anders dan de andere evangelisten vertelt Johannes niets over de instelling van het avondmaal. Maar wat hij hier vertelt, heeft wel iets weg van een avondmaalsviering. Jezus heeft onderricht gegeven. Nu is het tijd om samen te eten. Al die mensen hebben honger. Ze hongeren naar verhalen, naar kennis, ze hongeren naar genezing, maar ook gewoon naar brood. Dat laatste lijkt er niet te zijn. Of toch wel? Een klein kind onder de aanwezigen heeft wat te eten. Het is een onaanzienlijke die hier het brood aanreikt. De meest eenvoudige wordt hier degene die brood verschaft. En Jezus zegt tegen de mensen: ga zitten in het gras! Jezus, die de rol van onderwijzer en genezer op zich genomen had, neemt nu de rol van gastheer op zich. In het Midden Oosten is het immers onbestaanbaar om gasten zonder eten naar huis te laten gaan. Jezus nodigt de mensen uit voor de maaltijd. Hij zegt dat op zo'n manier dat het klinkt als: aan tafel! "Laat de mensen aanliggen", zegt Jezus letterlijk. Alsof daar tafels zijn waaraan de mensen kunnen aanliggen. Het klinkt als een uitnodiging voor een serieuze maaltijd. Niet zomaar een picknick. En dan staat er ook nog dat er heel veel gras was op die plek. Maar is dat wel zo? Is er wel gras aan de oever van dat meer?

Ik herinner me een opmerking van een gemeentelid, na afloop van een kerkdienst waarbij ik over deze tekst preekte. Deze man was in Israël geweest en had het meer van Tiberias gezien. Het is daar dor en droog, zei hij. Totaal geen gras te zien. Daaruit concludeerde hij dat de evangelist het fout had opgeschreven. Maar waarschijnlijk wist Johannes heel goed wat hij opschreef. En de luisteraars wisten heel goed dat daar geen gras te vinden was. Zou dat gras misschien symbool kunnen staan voor iets anders? Bijvoorbeeld voor de hoop op nieuw leven, op nieuwe toekomst? Deze maaltijd in het gras aan de oever van het meer van Tiberias, heeft iets weg van een paradijselijke maaltijd. Het lijkt een beetje op de maaltijd waarover

Jesaja ooit profeteerde: Kom, iedereen die dorst heeft, kom en eet! (Jes. 56:1) Of het lijkt op het brood dat het volk Israël in de woestijn te eten kreeg. Het was er, midden in de woestenij, brood uit de hemel. Voedsel voor de maag én voor de geest. Want door het manna te delen, leerde het volk gemeenschap te zijn. En doordat het er op sabbat niet was, leerde het volk de sabbat vieren. Alleen komt het brood nu niet uit de hemel, maar van wat mensen zelf meegenomen hebben. Meer precies: wat een kleine jongen heeft meegenomen. Een kleine jongen, die staat voor een nieuwe toekomst. Hij levert het begin van een messiaanse maaltijd. Met dat kleine beetje brood is er genoeg voor iedereen, iedereen is aan tafel genodigd, ook al zijn er geen tafels, de menigte zieken en zoekenden wordt een tafelgemeenschap, de dorre oever wordt een zachte grasmatten waar mensen kunnen zitten en er is overvloed: overvloed aan mensen, aan gras, aan brood, en vooral aan gezamenlijkheid en aan toekomst!

Onwillekeurig denk ik aan onze situatie op dit moment. We willen graag gemeenschap zijn, maar mogen niet bijeen komen. We willen graag een bloeiende toekomst voor ons zien, maar we beseffen ook dat we een kleine gemeente zijn en dat de meesten van ons niet zo jong meer zijn. Heeft onze kerk nog toekomst? Of hebben we een wonder nodig?

Dit verhaal staat bekend als het wonderteken van het brood. De wonderbaarlijke spijziging, de broodvermenigvuldiging. Het is inderdaad een groot wonder dat ruim vijfduizend mannen - vrouwen en kinderen niet meegerekend - genoeg te eten hebben. En er is zelfs nog brood over! Om nog maar te zwijgen van de vis... Dat is een groot mysterie. Maar is het niet een nog groter mysterie dat die menigte zoekenden samen met elkaar een tafelgemeenschap worden van mensen die deel hebben aan een messiaanse maaltijd in het groene gras. Mensen die waren gekomen als zoekenden, leren elkaar te erkennen. Leren dat ze waardevolle mensen zijn die brood delen met de Messias. In het zachte groene gras - wat daar niet is, maar toch - ervaren mensen wat het is om gemeenschap te zijn. Zo wordt het verhaal tot een verwijzing naar het mysterie van Pasen. Daar waar het leven dood leek te lopen, blijkt nieuw leven mogelijk. Daar waar de gemeenschap van leerlingen ten einde raad was ontstaat een nieuwe, hoopvolle gemeenschap van gelovigen. Het is een messiaans teken dat er toekomst mogelijk is, ook daar waar je het niet verwacht.

Heeft onze kerk nog toekomst? Vandaag ziet het er rooskleurig uit. Twee nieuwe ambtsdragers, een vooruitzicht op samenkomsten. En er kan weer voorzichtig gezongen worden. Het zijn misschien kleine stapjes, maar wat klein is kan groot worden. Voorlopig mogen we volgens de regels nog geen brood delen, maar onze toekomst kunnen we wel delen, gras hebben we genoeg rondom de kerk. En de hoop op een messiaans wonder kunnen we delen, zoals die gemeenschap in Tiberias het ooit beleefde aan de dorre oever van het meer: waar Jezus in het zachte gras de mensen liefhad en genas, en in hun midden stond. En in ons midden staat. Amen.